

Referat af biskoppernes møde i København den 2. - 5. januar 2018

1. Godkendelse af dagsorden.
2. Orientering fra Grønland og Færøerne.
3. Lønforhandling, præster.
4. Præsteløn.
5. Rapport om funktionspræster
6. Oplæg: Ønske om at skrive en bog.
7. Kirkemusikskolerne
8. Nyt om præsters arbejdsmiljø bl.a. vedr. mobning.
9. Præstelig betjening af uddannelsesinstitutioner.
- 9 a. Udkast til ny bekendtgørelse om Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter.
10. Vedr. kbf-funktion som hhv. tjenestemand og overenskomstansat.
11. Drøftelse af folkekirkens engagement i forhold til sorg og sørgende.
12. Uddannelseskrav for kirke- og kulturmedarbejdere.
13. Rapport: Analyse af stifterne.
14. Kvalificering af præster gennem læring i praksis – involvering af stifter i arbejdet.
15. Udpegning til ny 4-årig bestyrelsesperiode for stiftssamarbejdet ”Folkekirke og Religionsmøde”.
16. Henvendelse fra Landsforeningen om udpegning af biskop til planlægningsgruppe af folkekirkemøder.
- 16 a. Udpegning af biskop til styregruppen for paraplyprojektet i stifterne.
17. Konference om religionsfrihed.
17. b Projekt: Frihed i tro og tale.
18. Status på projekt Sjælesorg på nettet.
19. Liste over udvalg hvor biskopperne er repræsenteret.
20. Siden sidst.
21. Rapport fra udvalgene.
22. Kalender.
  - Bispevielse den 12. januar 2018 i Jerusalem. (Peter Skov-Jakobsen deltager)
  - Bispevielse i Sverige 2.-3. marts 2018. (Peter Fischer-Møller deltager)
  - Bispemøde den 17.-20. april 2018 i Viborg.
  - Bispevielse i Uppsala den 2.-3. juni 2018. (Henrik Stubkjær deltager)
  - Bispevielse i Åbo den 2.-3. juni 2018. (Peter Skov-Jakobsen deltager)
  - Formøde for rejsegruppen til Bruxelles 27. september 2018 i København.
  - Bispemøde den 23.-26. oktober 2018 i Helsingør.
  - Studietur til Bruxelles – 19.-21. november 2018.
  - Bispemøde den 2.-4. januar 2019. (Ingen delegationer)
  - Bispemøde den 23.-26. april 2019 i Lolland-Falster.
  - Nordisk bispemøde den 24.-28 juni 2019 i Finland.
  - Bispemøde den 22.-25. oktober 2019 i Haderslev.

23. Eventuelt.

Til stede:

Peter Skov-Jakobsen, København, mødeleder
Lise-Lotte Rebel, Helsingør
Peter Fischer-Møller, Roskilde
Henning Toft Bro, Aalborg
Tine Lindhardt, Fyn,
Marianne Christiansen, Haderslev
Henrik Stubkjær, Viborg
Henrik Wigh-Poulsen, Aarhus
Elof Westergaard, Ribe
Marianne Gaarden, Lolland-Falster
Sofie Petersen, Grønland
Jógvan Friðriksson, Færøerne

Mødeleder: Peter Skov-Jakobsen

Referent: stiftskontorchef Helle Ostenfeld

1. Godkendelse af dagsorden.

Dagsorden blev godkendt.

2. Orientering fra Grønland og Færøerne.

Sofie Petersen orienterede fra Grønland om, at der er kommet to nye præster til, hvilket har været en stor hjælp.

Kirken i Grønland har iværksat et stort arbejde med at få sat fokus på forebyggelse af misbrug af børn i forbindelse med arbejdet med børn og unge. Arbejdet er etableret på baggrund af materiale fra Kirkernes Verdensråd og Unicef.

Til efteråret starter en hold på pastoralseminariet, hvor der forventes at være deltagelse af 4 elever.

2017 har været et godt år på Færøerne, oplyste Jógvan Friðriksson. Reformationen har været behørigt fejret. Der har været gennemført lønforhandlinger med Præsteforeningen, og stiftet har sagt nej til 'ny løn', og i stedet for individuelle lønforhandlinger kan stillingerne blive differentieret. På Færøerne er der vedtaget ny lovgivning vedrørende homoseksuelles rettigheder, og til foråret skal kirkelige velsignelser af homo-ægteskaber belyses, og man kører et tæt samarbejde med de nordiske kirker om dette. Universitetet på Færøerne skal udvides og som led i dette, bliver den teologiske uddannelse styrket.

3. Lønforhandling, præster.

Peter Fischer-Møller orienterede om, at der også i 2017 var blevet udvist solidaritet mellem stifterne, således at det i alle stifter havde været muligt at forhandle lokalløn inden for den udmeldte økonomiske ramme. Hver biskop har modtaget rigtig mange ansøgninger om løntillæg, men ikke haft mulighed for at imødekomme særlig mange, fordi der først om en årrække vil være lønmidler til det. Biskopperne skal ved forhandlingen finde den rette balance mellem studieorlovere, faste tillæg og engangsvederlag, idet alle dele finansieres af samme pulje. Det forekommer biskopperne, at den fulde effekt af det nye lønsystem, der først kan forventes, når der ikke længere er præster, der har udligningstillæg, - ikke er formidlet særligt tydeligt til præsterne, hvilket naturligt giver anledning til frustration blandt mange præster.

4. Præsteløn.

Asger Gewecke, kontorchef Fyens stift, orienterede om, at Kirkeministeriet sidst på året (2017) havde haft brug for at inddrage restbeløbet af finanslovsbevillingen til dækning af præsternes tjenestemandspensionsbidrag, hvorfor der ikke havde været yderligere midler til udmøntning. Vedrørende formulering af fælles lønpolitiske sigtelinjer kunne det oplyses, at der ikke har været nogen fremdrift i de seneste par måneder. 'Ny løn' er sammensat således, at præster skal tildeles faste tillæg, for at oppebære samme livsløn som tidligere.

Biskopperne bad Asger Gewecke udarbejde en oversigt over, hvad der er på nuværende tidspunkt af funktionstillæg, kvalifikationstillæg og LG2, og dette skal danne udgangspunkt for en vurdering af en solidarisk ordning i præstebevillingen. Solidariteten skal være til stede i hele forhandlingsforløbet.

Oversigten skal være klar til bispemødet i april.

Peter Fischer-Møller nævnte at krav om at få tilført yderligere bevillinger til præstelønnen, skal rejses af Præsteforeningen i forbindelse med overenskomstforhandlingerne.

Biskopperne vil søge at få tidspunktet for lønforhandlingen fremrykket til 1. juni, hvilket drøftes med Præsteforeningen den 3/1.

5. Rapport om funktionspræster.

Jette Madsen, kontorchef Aarhus stift, fremlagde nyeste version af rapport om funktionspræster. Stifternes nyeste tal er indhentet. Der skelnes i rapporten mellem funktionspræster og institutionspræster.

Biskopperne anmodede arbejdsgruppen om at arbejde videre med fordelingen af stillingerne stifterne imellem til fremlæggelse ved mødet i april, idet det næppe er muligt fremover at fordele dem ligeligt mellem stifterne (med ens antal pr. stift).

6. Oplæg: Ønske om at skrive en bog.

Henrik Wigh Poulsen og Elof Westergaard fremlagde oplæg til fælles bog, hvor hver biskop bidrager med et afsnit. Bogen skal afspejle den fælles kærlighed til den mangfoldige folkekirke, ikke være blot tidsbunden, men gerne have et bredere og mere langsigtet perspektiv.

7. Kirkemusikskolerne

Henning Toft Bro orienterede fra visions- og strategiarbejdet for de tre kirkemusikskoler. Bestyrelserne og rektorerne har udarbejdet en rapport, der blev sendt til Kirkeministeriet den 31. december 2017.

Et af resultaterne af arbejdet forventes at blive et tættere samarbejde imellem de tre skoler på en række områder.

8. Nyt om præsters arbejdsmiljø bl.a. vedr. mobning.

Peter Fischer-Møller orienterede om, at dialogredskabet nu er sendt ud. Redskabet tænkes brugt i menighedsrådssammenhæng til forebyggelse af mobning. Biskopperne vil oplyse om dialogredskabet, så det kan blive bragt i anvendelse.

Der er bevilget penge via omprioriteringspuljen til brug for et yderligere arbejde med præsters arbejdsmiljø.

9. Præstelig betjening af uddannelsesinstitutioner.

Peter Skov-Jakobsen og Henrik Wigh-Poulsen orienterede om, at også andre uddannelsesinstitutioner end universiteterne har fremsat ønske om præstelig betjening. Således er der blandt andet modtaget henvendelser fra flere professionshøjskoler og fra gymnasier. Dette billede genkendes af alle biskopperne, og det er en udfordring af imødekomme det store behov, der viser sig for tiden.

9 a. Udkast til ny bekendtgørelse om Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

Marianne Gaarden foreslår, at da det fremgår af bekendtgørelsen, at da der er tale om en institution, der arbejder på et videnskabeligt grundlag, bør en videnskabelig ekstern/international evaluering af Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter finde sted hvert tredje år. Biskopperne afgiver et samlet høringssvar.

10. Vedr. kbf-funktion som hhv. tjenestemand og overenskomstansat.

Henrik Stubkjær orienterede om en situation, hvor det havde været relevant og nødvendigt at udpege en kvoteret overenskomstansat præst som kirkebogsførende i et pastorat. Biskopperne tilslutter sig den beskrevne praksis.

11. Drøftelse af folkekirkens engagement i forhold til sorg og sørgende.

Peter Fischer-Møller orienterede fra et møde han havde haft, hvor sorg og sorgarbejde i folkekirken var blevet drøftet. I den forbindelse var det blevet nævnt, at det kan være vanskeligt for mennesker i sorg at finde frem til den hjælp, folkekirken kan tilbyde i den sammenhæng. Biskopperne drøftede mulighederne for at fremhæve folkekirkens vigtige arbejde med sorg, der finder sted både i sjælesorgen, gudstjenestelivet og de folkekirkelige sorggrupper. Det almindelige sognepræstearbejde er en vigtig del af folkekirkens indsats i forhold til sorgramte mennesker.

12. Uddannelseskraft for kirke- og kulturmedarbejdere.

Lise-Lotte Rebel refererede fra et kirkeministerielt udvalgsarbejde om en ny grunduddannelse for kirke- og kulturmedarbejdere. Der skal fortsat være et lokalt gejstligt tilsyn med kirke- og kulturmedarbejdere. Biskopperne drøftede vilkårene for grunduddannelsen, ansættelsen af og det gejstlige tilsyn med kirke- og kulturmedarbejdere og vil på den baggrund sende forslag vedr. bekendtgørelsen til kirkeministeriet.

13. Rapport: Analyse af stifterne.

Elisabeth Aggerbeck, kontorchef Ribe stift, fremlagde hovedkonklusionerne fra rapporten: Analyse af stifterne. Biskopperne vil sammen med stiftskontorcheferne rette henvendelse til Kirkeministeriet med forslag til plan til den videre proces.

14. Kvalificering af præster gennem læring i praksis – involvering af stifter i arbejdet.

Elof Westergaard og Marianne Gaarden orienterede om projektet, der skal bidrage til at afdække, hvordan præster lærer gennem professionel praksis med fokus på, hvordan man omsætter den viden man har med sig fra universitet og pastoralseminariet, når man skal ud at være præst.

I foråret 2018 skal der parallelt med forskere i Sverige og Norge gennemføres et pilotprojekt. Til efteråret påbegyndes feltstudier i samarbejde med FUV og Aalborg Universitet, hvor både præster og menigheder vil blive interviewet. Arbejdet kommer til at understøtte de kommende uddannelseskonsulenter i deres arbejde. Der vil være behov for økonomisk støtte fra hvert stift/stiftsråd og FUV vil fremsende en ansøgning.

15. Udpegning til ny 4-årig bestyrelsesperiode for stiftssamarbejdet "Folkekirke og Religionsmøde".

Marianne Christiansen blev udpeget som repræsentant for biskopperne til bestyrelsesarbejdet.

16. Henvendelse fra Landsforeningen om udpegning af biskop til planlægningsgruppe af folkekirkemøder.

Henrik Wigh-Poulsen blev udpeget som repræsentant for biskopperne til planlægningsgruppen.

16. a. Udpegning af biskop til styregruppen for paraplyprojektet i stifterne.

Peter Fischer-Møller blev udpeget som repræsentant for biskopperne til styregruppe for præsters arbejdsmiljø.

17. Konference om Religionsfrihed.

Peter Fischer-Møller orienterede om en konference afholdt den 24. november 2017 i et samarbejde mellem Karen Klint, formand for Folketingets kirkeudvalg, biskopperne, Det Mellemkirkelige Råd og Raoul Wallenberg-instituttet i Lund, hvor åndsfrihed og religionsfrihed i dansk og internationalt perspektiv var blevet drøftet. Biskopperne gav mandat til, at Peter Fischer-Møller og Marianne Christiansen arbejder videre med sagen.

17.b. Projektet: Frihed i tro og tale.

Marianne Christiansen orienterede om projektet om Frihed i tro og tale, som er et flersproget undervisningsforløb i religionsfrihed, rettet til sprogskoler, asylcentre mv. Materialet er udviklet af asylpræst Birgitte Møldrup og stilles til rådighed for alle stifter.

18. Status på projekt Sjælesorg på Nettet.

Henning Toft Bro orienterede om projektet, der har været i gang i et år. Status er, at der efter 11 måneder har været talrige samtaler og dertil kommer en lang række henvendelser uden for åbningstid, som man desværre ikke har haft mulighed for at imødekomme. Projektet er foreløbig planlagt til at køre til og med 2019, og vurderes indtil nu at have svaret på et væsentligt behov hos mange.

19. Liste over udvalg hvor biskopperne er repræsenteret.

Marianne Gaarden og Henrik Wigh-Poulsen udpeges til at deltage i FUV workshop: Hvad vil det sige at være præst?
Listen blev tilrettet.

20. Siden sidst.

Lise-Lotte Rebel har deltaget i bispevielse i Oslo.

Marianne Christiansen har deltaget i de protestantiske kirkers reformationsfejring i Cairo, Ægypten.

Henrik Stubkjær har været til møde i Det Lutherske Verdensforbund, og informerede om, at Ulla Morre Bidstrup er blevet medlem af uddannelsesudvalget.

Peter Fischer-Møller har deltaget i rejse med Danmission til Madagascar, hvor der er 4 mio. medlemmer af den lutherske kirke.

Elof Westergaard orienterede fra arbejdet i FUVs bestyrelse.

Elof Westergaard orienterede fra konferencen om 'Kirken og Mennesker med særlige behov'.

Tine Lindhardt orienterede fra budgetfølgegruppen.

Peter Skov-Jakobsen orienterede om det økumeniske seminar (arrangeret af Det Mellemkirkelige Råd), der var afholdt fra den 1. til den 3. december 2017 i anledning af Reformationsjubilæet. Seminariet havde været velbesøgt.

21. Rapport fra udvalgene.

Marianne Gaarden oplyste, at der til marts 2018 vil være officiel indsættelse af en præst i den nyetablerede kirke i Thailand.

Jette Rønkilde Bendixen og Elof Westergaard lagde op til en drøftelse af rapporten vedr. Autorisation, den første af tre rapporter ved liturgi.

Grundlæggende tilfredshed blandt biskopperne med rapporten men ønske om enkelte rettelser. Desuden drøftelse af, hvordan rapporten videre skal bruges. Udover at indgå i de to øvrige gruppers arbejde, blev man enige om, at rapporten færdiggøres (redigering og med en række spørgsmål til en bredere diskussion) og at den offentliggøres digitalt. Der skrives en kort vejledning til rapporten, som så sendes ud til menighedsråd og præster. Provsterne anmodes om at fremme dens sag. Evt. Også anliggende for stifternes gudstjenesteudvalg.

22. Kalender.

Bispevielse den 12. januar 2018 i Jerusalem. (Peter Skov-Jakobsen deltager)

Bispevielse i Sverige 2.-3. marts 2018. (Peter Fischer-Møller deltager)

Fællesgudstjeneste, Metodistkirke og folkekirken 4. marts 2018, Strandby metodistkirke

Fællesgudstjeneste, Metodistkirke og folkekirken 11. marts 2018, Vor Frue kirke, Kbh.

Bispemøde den 17.-20. april 2018 i Viborg.

Bispevielse i Uppsala den 2.-3. juni 2018. (Henrik Stubkjær deltager)

Bispevielse i Åbo den 2.-3. juni 2018. (Peter Skov-Jakobsen deltager)

Formøde i København for studietur til Bruxelles 27. september 2018.

Bispemøde den 23.-26. oktober 2018 i Helsingør.

Studietur til Bruxelles – 19.-21. november 2018.

Bispemøde den 2.-4. januar 2019. (Ingen delegationer)

Bispemøde den 23.-26. april 2019 i Lolland-Falster.

Nordisk bispemøde den 24.-28 juni 2019 i Finland.

Bispemøde den 22.-25. oktober 2019 i Haderslev.

23. Eventuelt.

Sofie Petersen oplyste, at man i Grønland vil påbegynde en grønlandsk version af projektet Sjælesorg på Nettet.

Pressekontakt

Pressehenvendelser kan ske til mødeleder Peter Skov-Jakobsen på tlf. 23 20 50 31.